

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 730/2024-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a zo sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Erikom Šablatúrom, Holíčska 13, Bratislava, proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5Cdo/169/2023 a postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 4CoCsp/11/2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka označená v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 1. októbra 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 až 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom najvyššieho súdu a postupom krajského súdu v napadnutých konaniach označených v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje zrušenie uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/169/2023 z 27. júna 2024 a uznesenia krajského súdu sp. zn. 4CoCsp/11/2023 z 28. apríla 2023 a vrátenie veci najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, ako aj priznanie náhrady trov konania. Súčasne navrhuje priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 5 000 eur.
2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka bola stranou v konaní vedenom pôvodne Okresným súdom Bratislava V pod sp. zn. 42Csp/108/2021 vo veci porušenia povinnosti v zmluve o výkone správy v procesnom postavení žalobkyne.
3. Okresný súd uznesením z 25. januára 2023 konanie zastavil (výrok I) a rozhodol, že žalovaný (Bytové družstvo Petržalka) má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II). V podstatnom zdôraznil, že sťažovateľka podala žalobu 13. októbra 2021 a podaním z 20. januára 2023 ju vzala v celom rozsahu späť, pričom dôvod neuviedla. S prihliadnutím

na uvedené bolo konanie v súlade s § 145 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) zastavené. O trovách konania rozhodol okresný súd podľa § 256 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP s ohľadom na skutočnosť, že sťažovateľka procesne zavinila zastavenie konania tým, že žalobu zobrala späť v celom rozsahu bez uvedenia dôvodu.

4. Krajský súd uznesením z 28. apríla 2023 potvrdil uznesenie okresného súdu z 25. januára 2023, pričom zvýraznil nevyhnutnosť skúmať procesnú zodpovednosť pri zastavení konania na oboch procesných stranách, a to z objektívneho hľadiska a vo vzťahu medzi tým, čo žalujúca strana v konaní požadovala, a skutočnosťou, pre ktorú žalujúca strana neskôr vzala žalobu späť s tým, aby konanie bolo zastavené (obdobne uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 7MCdo/4/2010 zo 14. septembra 2011). Krajský súd sa stotožnil s dôvodmi uvedenými v uznesení okresného súdu z 25. januára 2023.

5. O dovolaní podanom proti uzneseniu krajského súdu z 28. apríla 2023 z dôvodu vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP rozhodol najvyšší súd uznesením z 27. júna 2024 tak, že ho zamietol.

6. Podstatou námietky sťažovateľky bolo tvrdenie, že zastavenie konania nezavinila, keďže zobrala žalobu späť v dôsledku správania žalovaného, ktorý v rozpore so zákonom a zmluvou o výkone správy udelil poverenie na zastupovanie v spore so sťažovateľkou advokátovi, hoci predtým udelil poverenie na zastupovanie svojej zamestnankyni s právnickým vzdelaním. Neprihliadnutie na túto skutočnosť považovala za porušenie svojho práva na spravodlivý proces.

7. Najvyšší súd v reakcii na zásadnú námietku sťažovateľky akcentoval zrozumiteľnosť odôvodnenia rozhodnutí súdov nižších inštancií v kontexte otázky procesného zavinenia zastavenia konania. Zdôraznil, že zo skutkového stavu nevyplýva, žeby žalovaný svojím konaním zapríčinil zastavenie konania, keďže žalobkyňa v späťvzati žaloby neuviedla žiadny dôvod, pričom neskôr v dovolaní sa bránila skutočnosťou udelenia plnej moci na zastupovanie advokátovi (bod 6 tohto uznesenia). Poukázal na to, že právo na náhradu trov konania žalobcovi v dôsledku späťvzatia žaloby vzniká v prípade vecnej spojitosti medzi správaním žalovaného a žalobným návrhom, ako to je napríklad v prípade zaplatenia pohľadávky uplatnenej žalovaným žalobcom. A zároveň uviedol, že právo byť zastúpený advokátom v konaní pred súdom je garantované čl. 47 ods. 2 ústavy, preto nie je porušením žiadneho zákonného ustanovenia, ak si žalovaný na zastupovanie v spore ustanoví zástupcu z radov advokátov napriek tomu, že zamestnáva osobu s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa.

II.

Argumentácia sťažovateľky

8. Sťažovateľka namieta, že bola nútená ňou podanú žalobu vziať späť pre správanie žalovaného z dôvodu jeho konania pre porušenie podmienky vyplývajúcej zo zmluvy o výkone správy, a to pre uzavretie zmluvy o poskytovaní právnej pomoci s vybraným advokátom.

9. Podľa sťažovateľky na späťvzatie žaloby existovali zákonné dôvody, pričom vo veci konajúce súdy jednostranne znemožnili sťažovateľke ako žalobkyni a slabšej strane sporu spravodlivé konanie zásahom do jej práva ešte pred verejným pojednávaním porušením podmienky uvedenej v zmluve o výkone správy.

10. Sťažovateľka argumentuje arbitrárnosťou rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré nereagovali na námietku porušenia podmienky dohodnutej v zmluve o výkone správy vo vzťahu k udeleniu plnej moci advokátovi len so súhlasom vlastníkov bytov a nebytových priestorov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka arbitrárnosti z dôvodu obsiahnutého v bode 10 tohto uznesenia, ktorá porušuje základné právo na súdnu ochranu. Pre úplnosť ústavný súd na tomto mieste akcentuje, že tvrdenie o porušení čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktoré sťažovateľka uvádza v texte ústavnej sťažnosti mimo petitu, je v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu potrebné považovať iba za súčasť argumentácie sťažovateľky (III. ÚS 149/04, II. ÚS 65/07, IV. ÚS 279/07).

12. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky následne predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu postupom krajského súdu v napadnutom konaní:

13. V úvode tejto časti rozhodnutia ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity, ktorým sa riadi konanie pred ním. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže (mohol) domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí s prihliadnutím na princíp subsidiarity takúto ústavnú sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07, I. ÚS 1/2017).

14. Ústavný súd konštatuje, že proti uzneseniu krajského súdu z 28. apríla 2023 vydanému v napadnutom konaní podala sťažovateľka dovolanie z dôvodu vady zmätočnosti, ktorej existenciu odôvodnila argumentmi totožnými s tými, ktoré namieta aj v tejto ústavnej sťažnosti (body 6 a 8 tohto uznesenia), pričom najvyšší súd sa argumentáciou zaoberal v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu a túto aj vecne preskúmal.

15. Z uvedeného dôvodu ústavný súd uplatnil princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy a ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti postupu krajského súdu v napadnutom konaní v súlade s § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní:

16. V úvode tejto časti rozhodnutia ústavný súd v súvislosti s východiskami rozhodovania vo veci ústavnej sťažnosti zdôrazňuje, že s prihliadnutím na už zmieňovaný princíp subsidiarity, ktorým sa riadi konanie pred ním, nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04, III. ÚS 581/2015).

17. V zmysle už prezentovaných záverov sa ústavný súd pri posúdení namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu sústredil a zameril na posúdenie otázky, či sa najvyšší súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľky, ktorú uplatňovala v podanom dovolaní proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a či má súdom zvolená interpretácia aplikovaných právnych noriem ústavnoprávne akceptovateľný charakter.

18. Ústavný súd v relevantnej časti rozhodnutia aj s poukazom na svoju stabilizovanú judikatúru zdôrazňuje, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017). Otázka posúdenia prípustnosti, prípadne dôvodnosti dovolania je vnímaná ústavným súdom primárne ako otázka interpretácie (obyčajného) zákona a v tomto smere sa najvyššiemu súdu ponecháva značná autonómia s tým, že vyriešenie tejto otázky samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práva sťažovateľa (napr. II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016), samozrejme, za predpokladu, že ide o riešenie ústavne udržateľné (m. m. IV. ÚS 494/2020).

19. Z podstatných častí odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu vydaného v napadnutom konaní vyplýva, že najvyšší súd sa dovolacou argumentáciou sťažovateľky, ktorú zopakovala v ústavnej sťažnosti a ktorá atakovala nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, vysporiadal ústavne udržateľným spôsobom. V uznesení z 27. júna 2024, predovšetkým v jeho bode 12 najvyšší súd výstižne v kontexte rozhodujúcej otázky týkajúcej uplatnenia zásady procesného zavinenia zastavenia konania pri rozhodovaní o priznaní nároku na náhradu trov konania konštatoval nevyhnutnosť vecnej spojitosti medzi správaním žalovaného a žalobným návrhom. V tejto súvislosti síce princíp procesného výsledku nemožno chápať restriktívne, čo napokon konštatoval aj ústavný súd, keď zvýraznil, že nielen petit, ale i žalobné tvrdenie, teda dôvody žaloby, je pre posúdenie procesného zavinenia rozhodujúce (m. m. I. ÚS 629/2016), no nemožno ho bezbreho rozširovať tak, aby sa poprela jeho podstata.

20. Sťažovateľka ako žalobkyňa zobrala žalobu späť z dôvodu možného nárastu sumy trov konania, keďže žalovaný splnomocnil v príslušnom konaní na zastupovanie advokáta. Uvedená okolnosť je

prima facie bez akejkoľvek vecnej spojitosti so sťažovateľkou ako žalobkyňou uplatneným žalobným nárokom, prípadne dôvodmi žaloby. Správanie žalovaného spočívajúce v splnomocnení advokáta je tak, ako na to správne poukázal aj najvyšší súd, výrazom uplatnenia základného práva na právnu pomoc zakotveného v čl. 47 ods. 2 ústavy a už len z uvedeného dôvodu (odhliadnuc od chýbajúcej vecnej previazanosti so žalobným návrhom) takéto správanie nemožno posudzovať v neprospech žalovaného či na jeho ťarchu.

21. Odôvodnenie najvyššieho súdu obsiahnuté v jeho uznesení z 27. júna 2024 je preto s prihliadnutím na už uvedené preskúmateľné a konzistentné, zodpovedajúce ustálenej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov týkajúcej sa uplatnenia procesnej zodpovednosti za zastavenie konania pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania.

22. Najvyšší súd v dôvodoch uznesenia vydaného v napadnutom konaní odpovedá na východiskovú námietku uplatnenú sťažovateľkou v dovolaní ústavne akceptovateľným spôsobom, pričom jeho odôvodnenie obsiahnuté v tomto uznesení nemožno považovať za svojvoľné ani za zjavne neodôvodnené a nevyplýva z neho ani taká aplikácia príslušných procesnoprávných a hmotnoprávných noriem, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

23. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že ústavne udržateľným je aj záver najvyššieho súdu k námietke sťažovateľky, ktorou brojila proti nesprávosti právneho záveru o zavinení zastavenia konania, aj napriek tomu, že výslovne nenamietla existenciu nesprávneho právneho posúdenia ako dovolacieho dôvodu. Najvyšší súd v tomto smere dospel k zákonnou právnou úpravou podloženému záveru o procesnej neprípustnosti dovolania podaného z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia (§ 421 ods. 2 CSP), keďže dovolanie smerovalo proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní smerujúcom proti rozhodnutiu vo veci nároku na náhradu trov konania podľa § 357 písm. m) CSP.

24. Keďže z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery najvyššieho súdu prezentované v uznesení vydanom v napadnutom konaní, ústavný súd, prihliadajúc na čiastkové závery, hodnotí námietky sťažovateľky o porušení základného práva na súdnu ochranu postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní ako zjavne neopodstatnené, čo je dôvodom na odmietnutie relevantnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

25. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky uvedených v ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. decembra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu